

## **Raport științific**

privind implementarea proiectului în perioada octombrie – decembrie 2011

(max 5 pagini)

### **Referitor proiect**

Titlul proiectului: „**Cartea românească veche în Imperiul Habsburgic (1691-1830). Recuperarea unei identități culturale**”

Cod proiect PN-II-ID-PCE-2011-3-0314

Contract de finanțare 84/05.10.32011

Perioada de derulare 2011-2014

Director de proiect: Prof. Univ. Dr. Eva Mârza

Etapa I- 05.10.2011-15.12.2011

Valoarea finanțării alocate anului bugetar 2011 corespunzător etapei I: 81.594 lei

Proiectul propus are în vedere realizarea unui repertoriu al cărții românești vechi din Imperiul Habsburgic în perioada 1691-1830. Conceptul cheie al proiectului – cartea românească veche- are în vedere cartea tipărită în limba română indiferent de loc și cartea tipărită de un autor român indiferent de limba de publicare și de loc, în perioada 1691-1830. Obiectivul-general al proiectului este cunoașterea imaginii, conținutului și rolului cărții românești vechi într-un areal istoric care cuprinde cea mai mare parte a Europei centrale și centro-estice (România, Austria, Ungaria, Bulgaria, Slovacia, Ucraina, Polonia, Italia, fostul spațiu iugoslav, Cehia), pe baza unei investigații exhaustive, între limitele cronologice amintite.

Tema de baza face parte dintr-un domeniu vast din istoria culturii românești ca parte integrantă a culturii sud-est europene cu particularități și specific, extrem de puțin cunoscut în spațiul european. În cadrul proiectului aflat în derulare se urmărește pentru prima dată, în mod sintetic și sistematic pe un segment cronologic extins (anii 1691-1830), înregistrarea și interpretarea tuturor evidențelor privind cartea românească veche.

Pentru Etapa I-anul 2011 (05.10.2011-15.12.2011) s-a urmărit respectarea Calendarului de activități din cererea de finanțare aprobată, pentru asigurarea coerenței în cercetare la nivelul întregului colectiv, în vederea îndeplinirii obiectivelor. Prioritățile anului 2011 au avut în vedere următoarele activități științifice:

1. Identificarea cărții românești vechi din spațiul Imperiului Habsburgic (1691-1830).
2. Diseminarea rezultatelor cercetării.

### **1. Activități de cercetare, stagii de documentare efectuate, corespunzătoare activităților proiectului**

1.1 A fost demarată activitatea *Identificarea cărții românești vechi din spațiul Imperiului Habsburgic (1691-1830)*, prevăzută în cadrul proiectului. Demersul presupune activități de tip investigație de depozit, descriere-tip de exemplare. A fost inițiată prin efectuarea unui stagiu de cercetare-documentare la Viena (Austria), în perioada 24.11.2011-14.12.2011 de către Asist. Cercet. Dr.Anca Elisabeta Tatay. Documentarea a avut loc la principalele instituții de depozitare ale materialului ce face obiectul activității, Der Österreichische Nationalbibliothek și Die Universitätsbibliothek Wien. În vederea identificării materialului documentar, în cadrul Der Österreichische Nationalbibliothek a fost efectuată activitate de documentare la secțiile acesteia: Secția Principală (Heldenplatz, Mittelort), Bildarchive und Grafiksammlung (Heldenplatz, Corps de Logis) și Sammlong von Handschriften und alten Drucken (Josefplatz). La Die Universitätsbibliothek Wien au fost investigate Hauptbibliothek, Fachbereichsbibliothek Germanistik, Nederlandistik und Skandinavistik și Fachbereichsbibliothek Geschichtswissenschaften. Materialul documentar investigat a vizat cartea românească veche editată în Transilvania în perioada 1691-1830 pe următoarele direcții: identificarea centrelor tipografice și identificarea tipăriturilor provenite din aceste centre.

1.2 Colectivul proiectului a inițiat în această perioadă și documentarea pe tema: Cartea românească veche în Bucovina (1775-1830) care a inclus: stabilirea bibliografiei; identificarea centrelor tipografice; identificarea tipăriturilor provenite din aceste centre (în BRV și în cercetările ulterioare); identificarea principalelor depozite în vederea stabilirii itinerarului pentru viitoarea investigare în teren.

1.3 S-a inițiat întocmirea unei hărți cu toate centrele tipografice din Imperiul Habsburgic între anii 1691-1830, necesară în vederea documentării pentru imaginea extinsă a fenomenului tipografic din arealul de referință, în care se încadrează și centrele tipografice cu debit de carte românească.

1.4 S-a elaborat metodologia de întocmire a fișelor descriptive de carte veche românească specifică temei, cu rubricile pertinente de prevederile din proiect.

## **2. Activități de diseminare: rezultate științifice obținute**

Rezultatele obținute de la demararea proiectului au fost grupate conform prezentării de mai jos:

### **2.1 Teze de doctorat finalizate în perioada de raportare**

Membra echipei proiectului, Asist. Cercet. Anca Elisabeta Tatay a avut calitatea de doctorand la momentul semnării contractului de finanțare. La data de 31 octombrie 2011 aceasta și-a susținut public teza de doctorat cu titlul *Din istoria și arta cărții românești vechi: gravura de carte de la Buda*, coordonator CȘ. I Ioan Chindriș, în cadrul Institutului de Istorie George Barițiu-Cluj Napca al Academiei Române. Comisia de doctorat a fost compusă din: Președinte: Prof. Univ. Dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române și membrii Acad. Marius Porumb, Cercet. Șt. I Dr. Susana Andea, Conf. Univ. Dr. Olimpia Mitric. Calificativul obținut a fost *Magna cum Laudae*. Documentele de certificare ale titlului de doctor sunt în curs de emiteră de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

### **2.2 Participarea membrilor echipei proiectului la manifestări științifice de specialitate organizate de foruri academice recunoscute.**

În perioada de raportare aferentă Etapei I, membrii echipei proiectului au participat la Conferința națională *Bibliologie și Patrimoniu Cultural Național, Strategii culturale și editoriale în spațiul românesc: de la manuscris la ebook*, Alba Iulia, 20-21 octombrie 2011, Ediția a V-a, [http://www.uab.ro/sesiuni\\_2011/strategii\\_culturale/](http://www.uab.ro/sesiuni_2011/strategii_culturale/) Conferința este centrată pe subiectul generos al cărții și este organizată anual, cu începere din anul 2007 de Universitatea "1 Decembrie 1918"-Departamentul de Istorie, Arheologie și Muzeologie. Președinte al Comitetului de Organizare este Prof. Univ. Dr. Eva Mârza iar vice-președinte al Comitetului de Organizare este Asist. Dr. Ana Maria Roman-Negoii. Conferința națională din anul 2011 a fost organizată în colaborare cu Universitatea "Lucian Blaga din Sibiu", Centrul Cultural Interetnic Transilvania și Biblioteca Județeană Astra Sibiu. Au fost prezentate lucrări de către următorii membri ai echipei proiectului:

Prof. Univ. Dr. Eva Mârza, *Tipărituri de la Trnava în biblioteci transilvane celui de al XIX-lea secol: Catalogus Bibliothecae Monasterii Balasfalvense, ad Sanctissimam Trinitatem.*

CS I dr. Ioan Chindriș, Cercet. Dr. Niculina Iacob, *Cinci versiuni românești ale Sfintei Scripturi în Blajul greco-catolic. Filiație și originalitate.*

Asist. Cercet. Dr. Anca Elisabeta Tatay, *Gravurile Evangheliei de la Buda din 1812.*

Cercet. Dr. Otilia Urs, *Tipăriturile românești din sec. XVI și XVII și culturalizarea în limba română.*

Asist. Cercet. Dr. Ana Maria Roman-Negoii, în colaborare cu Dr. Ioan Cristinel Roman-Negoii, *Surse ale mitului bunului împărat. „Iosif al II-lea și Curtea sa”. Un roman istoric-L. Mühlbach (1853-1854).* Lucrările vor fi publicate în Revista Transilvania, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

CS I dr. Ioan Chindriș, Cercet. Dr. Niculina Iacob, au participat la Simpozionul național „Școala Ardeleană”, ediția a VI-a, Oradea, 14–15 octombrie 2011 cu lucrarea *Școala Latinistă și traducerea Bibliei în limba română.*

Asist. Dr. Anca Elisabeta Tatay a participat la Simpozionul național „Școala Ardeleană”, ediția a VI-a, Oradea, 14–15 octombrie 2011 cu lucrarea *Reprezentările xilografate ale Sfântului Ioan Damaschin din Octoihurile de la Buda (1811, 1826) cu surse de inspirație din Moscova, Kiev, Râmnic și Blaj.*

Asist. Dr. Anca Elisabeta Tatay a participat la *Sesiunea Științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român”,* organizată de către Muzeul

Național al Unirii, Alba Iulia, 23 – 24 noiembrie 2011, cu lucrarea *Gravura de tradiție bizantină din cartea românească veche tipărită la Buda*.

### 2.3 Studii, articole publicate/în curs de publicare în Reviste de specialitate acreditate

Eva Mârza, *Cultural policy and principles of viennese authorities on the activity of romanian printing houses in transylvania in the 18th century*, în curs de publicare în *Buchforschung Beiträge zum Buchwesen in Österreich*, Harrassowitz Verlag.

Eva Mârza, *Tipărituri de la Trnava în biblioteci transilvane celui de al XIX-lea secol: Catalogus Bibliothecae Monasterii Balasfalvense, ad Sanctissimam Trinitatem*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

Ioan Chindriș, Niculina Iacob, *Cinci versiuni românești ale Sfintei Scripturi în Blajul greco-catolic. Filiație și originalitate*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

Ioan Chindriș, Niculina Iacob, *Școala Latinistă și traducerea Bibliei în limba română*, în volumul *Școala Ardeleană*, ISSN 1843-8164, vol. V, Oradea 2011.

Otilia Urs, *Tipăriturile românești din sec. XVI și XVII și culturalizarea în limba română*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

Otilia Urs, *Istoriografia coresiiană. O incursiune necesară, partea I-II*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

Otilia Urs, *Prețul cărților românești vechi în însemnările de carte din fondul CRV al Bibliotecii Academiei Române din Cluj-Napoca*, în *Libraria*, ISSN 1583-4468, Tg. Mures, 2011,

Otilia Urs, *Două necroloage de episcopi*, în volumul *Școala Ardeleană*, ISSN 1843-8164, vol. V, Oradea 2011.

Anca Elisabeta Tatay, *Gravurile Evangheliei de la Buda din 1812*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

Anca Elisabeta Tatay, „From Darkness to Light”: *The Engravings of Ștefan P. Niagoe’s Calendars, Buda, 1829 and 1830*, în *Transylvanian Review, 2011, Supliment-Transylvanian Freemasonry during the XVIII and XX Centuries*, în curs de apariție, ISSN: 2067-1016, <http://www.centruldestudiiitransilvane.ro/Detaliu.aspx?t=prezentare>, Indexata BDI în: ERIH, Thomson Reuters, EBSCO, Acreditată CNCSIS ISI.

Anca Elisabeta Tatay, *Incursion into the Engravings of Byzantine Tradition from the Old Romanian Books Printed in Buda (1804-1816)*, în *Brukenenthalia. Romanian Cultural History Magazine. Supplement Brukenenthal. Acta Musei*, nr. 1, 2011, în curs de apariție, ISSN: 1842-2691, <http://www.brukenthalmuseum.ro/publicatii/01.htm>, Indexată BDI în Index Copernicus, Ebscohost, SCIPPIO, Acreditată CNCSIS B+

Ana Maria Roman-Negoi, în colaborare cu Dr. Ioan Cristinel Roman-Negoi, *Surse ale mitului bunului împărat. „Iosif al II-lea și Curtea sa”. Un roman istoric-L. Mühlbach (1853-1854)*, în curs de publicare în *Revista Transilvania*, ISSN 02550539, indexată BDI SCOPUS, <http://www.revistatransilvania.ro/nou/ro.html> acreditată CNCSIS B+

### 2.4 Cărți publicate în edituri cu recunoaștere CNCSIS

În perioada de raportare au fost publicate 2 lucrări, care reprezintă concretizarea preocupărilor științifice în domeniul cărții românești vechi ale membrilor echipei proiectului, Cercet. Dr. Otilia Urs și Asist. Cercet. Dr. Anca Elisabeta Tatay. Lucrarea a cărei autoare este Asist. Cercet. Dr. Anca Elisabeta Tatay este la origine teza de doctorat finalizată în anul 2011. Lucrările corespund din punct de vedere al subiectului tematicii proiectului, care aduce în atenție cartea românească veche și prin publicarea lor în cadrul proiectului s-a urmărit o creștere a vizibilității în mediile de specialitate a contribuțiilor cercetătorilor români ale căror preocupări în domeniul temei proiectului au un exercițiu constat. Lucrările sunt publicate la Edituri acreditate CNCSIS (Editura Mega, Cluj-Napoca).

Otilia Urs, *Catalogul cărții românești vechi din Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca*, Studiu introductiv Ioan Chindriș, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011, 600 pagini, ISBN 978-606-543-187-4  
Anca Elisabeta Tatay, *Din istoria și arta cărții românești vechi: gravura de la Buda (1780-1830)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011, 400 pagini, ISBN 978-606-543-188-1

Activitatea susținută de diseminare a rezultatelor desfășurată până în prezent are la bază experiența de specialitate a membrilor echipei proiectului în domeniul temei de cercetare, care au făcut din cartea românească veche un obiectiv major al preocupărilor lor științifice.

### **3.Publicitatea proiectului.**

3.1 În conformitate cu prevederile contractului de finanțare a fost creată pagina web a proiectului, cu rezumat în limba engleză, [http://istorie.uab.ro/cercetare/recuperarea/recuperarea\\_index.html](http://istorie.uab.ro/cercetare/recuperarea/recuperarea_index.html)

Pagina va fi actualizată periodic pe măsura obținerii rezultatelor semnificative în cadrul proiectului.

3.2 Toate publicațiile apărute până în prezent în cadrul proiectului respectă prevederile contractului cu privire la publicitatea finanțării, conform Contractului Art.10 alin. 10.15, „This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-ID-PCE-2011-3-0314”.

### **4.Alte activități necesare derulării proiectului**

4.1 În vederea derulării în bune condiții a proiectului au fost încheiate contractele de muncă pentru membrii echipei de implementare a proiectului și au fost demarate procedurile de achiziții de obiecte de inventar și materiale consumabile. Acestea sunt detaliate în fișa de evidență a cheltuielilor efectuate în perioada de raportare.

Noutatea și consistența rezultatelor obținute în cadrul proiectului, pentru anul 20101-Etapa I (05.10.2011-15.12.2011), justifică și susțin continuarea cercetărilor și pentru anul 2012 în corespondență cu activitățile și obiectivele asumate prin Cererea de finanțare aprobată.

**Director proiect,  
Prof.univ.dr. Eva Mârza**